

Peningastefnunefnd Seðlabanka Íslands

Fundargerð peningastefnunefndar Seðlabanka Íslands

Aukafundur í mars 2020 (93. fundur)

Birt: 6. apríl 2020

Lög um Seðlabanka Íslands kveða svo á að það sé hlutverk peningastefnunefndar að ákvarða vexti og önnur stýritæki peningastefnunnar og að „[opinberlega skuli] birta fundargerðir peningastefnunefndar og gera grein fyrir ákvörðunum nefndarinnar og forsendum þeirra“. Í samræmi við lögina hefur peningastefnunefndin ákveðið að birta fundargerðir af fundum sínum tveimur vikum eftir hverja ákvörðun. Þar koma einnig fram upplýsingar um atkvæði einstakra nefndarmanna.

Hér birtist fundargerð aukafundar peningastefnunefndarinnar 22. og 23. mars 2020, en á honum ræddi nefndin efnahagsþróunina, þróun á fjármálamörkuðum, ákvarðanir um beitingu stjórnþækja bankans í peningamálum og kynningu þeirra ákvarðana 25. mars.

I Ákvarðanir um stjórnþæki bankans í peningamálum

Nefndin fjallaði um að horfur væru á að útbreiðsla COVID-19, aðgerðir til að hefta sjúkdóminn og efnahagslegar afleiðingar hans myndu kalla á verulega aukningu útgjalda ríkissjóðs í ljósi þeirra aðgerða sem ríkisstjórnin hefði boðað. Þá myndi frestun á ýmsum opinberum gjöldum einnig kalla á meiri fjármögnunarbörf ríkissjóðs. Nefndin horfði til þess að því væri útlit fyrir að afkoma ríkissjóðs myndi versna í ár og að hann þyrfti að afla sér töluverðs lánsfjár með útgáfu ríkisbréfa. Nefndarmenn höfðu nokkrar áhyggjur af því að það drægi að öðru óbreyttu úr lausafé í umferð og þrýsti upp ávöxtunarkröfu ríkisskuldabréfa sem myndi trufla eðlilega miðlun peningastefnunnar á sama tíma og aðgerðir Seðlabankans miðuðu að því að létta á fjármálalegum skilyrðum heimila og fyrirtækja.

Nefndarmenn ræddu þann möguleika að bankinn myndi hefja magnbundna íhlutun þ.e. bein kaup á skuldabréfum ríkissjóðs á eftirmarkaði. Fram kom í umræðunni að ávöxtunarkrafa á lengri skuldabréfum hefði hækkað undanfarna daga og að vaxtarófið væri orðið nokkuð upphallandi. Nefndin horfði til þess að með magnbundinni íhlutun væri hægt að hafa áhrif lengra út á vaxtarófið með beinum hætti. Þannig mætti koma í veg fyrir hækkun langtímaávöxtunarkröfunnar í kjölfar aukinnar útgáfu ríkissjóðs á skuldabréfum enda myndi hækkunin grafa undan markmiðum nefndarinnar varðandi slökun peningastefnunnar. Rætt var að með kaupum bankans á ríkisbréfum væri tilgangurinn að tryggja framgang peningastefnunnar á markaði þannig að heimili og fyrirtæki gætu notið lágra langtímaaxta á meðan aðstæður í þjóðarbúinu væru erfiðar. Fram kom á fundinum að gagnlegt gæti verið að virkja slíkt stjórnþæki sem væri einnig hægt að nota í öðrum tilgangi síðar meir t.d. til þess að stýfa gjaldeyrisinngrip og hafa áhrif á peningamagn í umferð. Einnig var rætt um mögulega ókosti við að beita þessu stjórnþæki svo sem að aukið peningamagn í umferð gæti leitt til

meiri verðbólgu en ella. Hins vegar horfði nefndin til þess að ekki væri mikil hætta á því við þessar aðstæður þegar töluverður slaki væri í þjóðarbúskapnum og útlán og peningamagn í umferð væru að dragast saman.

Með hliðsjón af umræðunni lagði seðlabankastjóri til að Seðlabankinn myndi hefja bein kaup á skuldabréfum ríkissjóðs á eftirmarkaði. Allir nefndarmenn samþykktu tillöguna og voru sammála um að birta tilkynningu þess efnis fyrir opnun markaða 23. mars. Fram kom að peningastefnunefnd myndi gera það sem þyrfti til að lausara taumhald peningastefnunnar myndi miðlast með eðlilegum hætti til heimila og fyrirtækja.

Nefndin ræddi nánar um rammann fyrir magnbundna íhlutun og lagði seðlabankastjóri í framhaldinu til að bankinn fengi heimild til að kaupa ríkisbréf fyrir allt að 150 ma.kr. eða um 5% af vergri landsframleiðslu. Allir nefndarmenn samþykktu tillöguna. Seðlabankinn myndi birta síðar nánari upplýsingar um útfærsluna.

Á fundinum voru kynntar tvær sviðsmyndir um möguleg áhrif faraldursins á atvinnuleysi, einkaneyslu, hagvöxt og verðbólgu. Fram kom að óvissa um stöðu mála væri veruleg og erfitt að spá fyrir um líklegustu þróun efnahagsmála. Þó væri ljóst að horfur væru á samdrætti á þessu ári og miðað við þessar tvær sviðsmyndir gæti orðið um 2½-5% samdráttur. Fram kom að vinna við þessar sviðsmyndir héldi áfram og talið var líklegt að sú vinna leiddi í ljós að samdrátturinn yrði meiri en þær sviðsmyndir sem voru kynntar gæfu til kynna. Nefndin horfði einnig til þess að verðbólguhorfur á árinu breyttust tiltölulega lítið þrátt fyrir mikið umrót í efnahagsmálum. Fram kom á fundinum að þar væru að vegast á nokkrir kraftar, annars vegar áhrif gengislækkunar krónunnar á verðbólgu og hins vegar lækkun alþjóðlegs hrávöru- og olíuverðs, minni alþjóðleg verðbólga og horfur á töluverðum slaka í þjóðarbúinu.

Nefndarmenn ræddu einnig mögulega beitingu annarra stjórn tækja en voru sammála um að sjá fyrst hver áhrifin yrðu af þeim aðgerðum sem gripið hefði verið til og hvernig staða efnahagsmála myndi þróast á næstunni. Nefndin myndi áfram fylgjast grannt með framvindunni og beita þeim tækjum sem hún hefði yfir að ráða til að styðja við þjóðarbúskapinn.

Eftirfarandi nefndarmenn sátu fundinn:

Ásgeir Jónsson, seðlabankastjóri og formaður nefndarinnar
Rannveig Sigurðardóttir, varaseðlabankastjóri peningastefnu
Gunnar Jakobsson, varaseðlabankastjóri fjármálastöðugleika
Gylfi Zoëga, prófessor, utanaðkomandi nefndarmaður
Katrín Ólafsdóttir, lektor, utanaðkomandi nefndarmaður

Aðalhogfræðingur Seðlabankans, Þórarinn G. Pétursson, sat allan fund nefndarinnar.

Karen Áslaug Vignisdóttir ritaði fundargerð.

Næsta reglulega yfirlýsing peningastefnunefndarinnar verður birt miðvikudaginn 20. maí 2020.